

הצבי ודדק

יו"ל ע"י מוסדות קוסון בארה"ק
בנשיאות אדמו"ר שליט"א
בני ברק - גבעת זאב

מכון בני שלשים

בס"ד • פרשת ויקהל תשפ"ב

גליון מס' 51 • שנה ב'

דברי תורה מאת ב"ק אדמו"ר שליט"א

הלימודים מהפ' כל נדיב לבו יביאה וצ"ע, ובאמת ברמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"ד הי"ב כתב, כיצד גמר בלבו שזו עולה וכו' חייב להביא שנאמר כל נדיב לב יביאה.

את השלחן ואת בדיו ואת כל כליו וגו' ואת מנורת המאור ואת כליה וגו'. הנה אצל השלחן כתיב ואת כל כליו ואילו במנורה כתיב ואת כליה ולא אמר כל כליה. וי"ל השולחן וכליו אינם חטיבה אחת השולחן של עץ וכליו זהב טהור, לפיכך אתי כל לרבות את כל כליו הנצרכים לו, משא"כ המנורה היא וכליה זהב טהור ולא עוד אלא שנעשו כולם יחד עם המנורה מאותו ככר זהב כדפירש"י לכן לא כתיב כל כליה אלא כליה כי מגופה הם.

ואת לחם הפנים. פירש"י לחם הפנים על שם שהיו לו פנים לכאן ולכאן ולכאן שהיה עשוי כמין תיבה פרוצה. י"ל רמז בדברי רש"י, הנה לחם הפנים היה סגולה לאמונה בד' ובתורתו ולהשראת השכינה בישראל כמו"ש בגמ' [מנחות כט.] מלמד שמגביהין אותו לעולי רגלים ומראים להם לחם הפנים ואומר להם ראו חביבתכם לפני המקום, מאי חביבתכם כדברי יהושע בן לוי דא"ר יהושע בן לוי נס גדול נעשה בלחם הפנים סילוקו כסידורו שנאמר לשום לחם חם ביום הלכחו. ומאידך מצינו בלחם הפנים שהיה גורם לאפקרותא כמו"ש ויצא בן אשה ישראלית וגו', ואיתא בתו"כ ומביאו רש"י ויצא בן אשה ישראלית מהיכן יצא ר' לוי אמר מעולמו יצא ר' ברכיה אמר מפרשה שלמעלה יצא לגלגל ואמר ביום השבת יערכנו דרך המלך לאכול פת חמה בכל יום שמה פת צוננת של ט' ימים וכו', נמצא שיש בזה גם פירצה ומקום לרשעים לטעות ח"ו, וז"ש רש"י שהיו לו פנים לכאן ולכאן, שהיה עשוי כמין תיבה פרוצה.

לנבואה, וכדדרשינן בכל מקום דכתיב זה, כמו החודש הזה לכם [שמות יב ב], וזה מעשה המנורה [במדבר ח ד], וזה יהיה לכם הטמא [ויקרא יא כט], שהוא ענין הוראה באצבע על דבר שיש בו ממש, וכן מה שאמרו ישראל זה אלי ואנוהו משום שראו התגלות השכינה ממש עד שהראו באצבע, אבל בפרשת נדרים לא שייך לפרש כן משום שאין שם דבר ממשי להראות עליו באצבע, שהרי כל דיני נדרים אינן אלא דיבור שאין בו מעשה כלל והיתר נדרים פורחין באויר ומה שייך בזה לשון זה הדבר, ע"כ דרשו שהוא מדרגת משה שראה באספקלריא המאירה.

ועוד יש להוסיף, דהכא כתיב דייקא בלשון זה הדבר, משום דכמה הלכתא רבוותא בדיני נדרים נדרשו בכתובים הללו, כגון דאם גמר בלבו נדר או נדבה והקדש חייב לקיים אפילו לא הוציא בפיו, בגמ' [שבועות כו:] מוצא שפתיך תשמור ועשית אין לי אלא שהוציא בשפתיו גמר בלבו מנין ת"ל כל נדיב לב [לקמן לה כב]. וגם כל ענין התרת נדרים נדרש מהכא דאמרינן במתני' חגיגה פ"א היתר נדרים פורחים באויר ואין להם על מה שיסמכו, ואמרו בגמ' [חגיגה י.] ר' יצחק אמר יש להם על מה שיסמכו שנאמר כל נדיב לבו, והוא פסוק הסמוך כאן מיד אחר זה הדבר אשר צוה ד' לאמר, ומכיון שבפרשת נדרים למדנו דמשה אמר בלשון זה הדבר משום שראה הדבר באספקלריא המאירה, לכן כתיב כאן ג"כ זה הדבר משום שיש כאן סניף לדיני נדרים. (וטעם הדבר נתבאר באריכות אצלנו בפ' משות).

ואגב יש להעיר, דבגמ' [חגיגה י.] שהובא לעיל דסמכו היתר נדרים מן התורה הביאו הפסוק כל נדיב לבו יביאה, הכתוב כאן [לה ה] (והנדפס ברש"י שם 'הביאו' הוא ט"ס דליתא פסוק כזה), ובגמ' שבועות [כו:] לגבי הגומר נדר בלבו, הביאו הפסוק דלקמן [לה כב] כל נדיב לב הביאו. ולכאורה היה אפשר ללמוד שני

לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת. וברש"י יש מרבתינו אומרים הבערה ללאו יצאת ויש אומרים לחלק יצאת. הנה לחד מ"ד קרי יש מרבתינו ולאידך יש אומרים וצ"ב. וי"ל בדרך צחות דכאשר מתעוררת מחלוקת בתוך הקהל לדבר הלכה, קשה לעמוד על האמת אם מתכוונים לש"ש או לשם מחלוקת בלבד, והבחינה לזה היא לראות מי ומי הם החולקים, אם הם בני תורה ת"ח וכו"ב אזי בודאי כונתם לשם שמים לאפרושי מאיסורא, ואם לאו בידוע שאינם אלא סתם בעלי מחלוקת. וז"ש אם תבער אש המחלוקת במושבותיכם, יש מרבתינו אם הם בבחי' רבותינו אזי ללאו יצאת כונתם להפריש מאיסור לאו, ואם הם סתם יש אומרים, אזי לחלק יצאת, מחלוקת לשמה, וכעין זה שמעתי לפרש דברי רש"י פ' נח יש מרבתינו דורשים לשבח וכו'.

זה הדבר אשר צוה וגו'. הקשה בכלי יקר דבפרשת מטות עה"פ זה הדבר אשר צוה ד' [במדבר לב] פירש"י כל הנביאים נתנבאו בכה מוסיף עליהם משה שנתנבא בזה הדבר. וצ"ב למה לא דרשו כן גם הכא ע"כ. ובאמת יש להעיר עוד בענין, דהנה כמה וכמה פעמים כתיב זה הדבר אשר צוה ד', בפ' בשלח [לעיל טז טז] זה הדבר וגו' לקטו ממנו וכו', וכן שם [טז לב] זה הדבר וכו' מלא העומר וגו', ובפ' שמיני [ויקרא ח ה] זה הדבר אשר צוה ד' לעשות, וכן שם [טו ו] זה הדבר אשר צוה ד' תעשו וירא אליכם כבוד ד', ולא דרשינן להו בענין נבואה עד זה הדבר דפרשת נדרים. ועוד קשה דלא רק משה נתנבא בלשון זה אלא כל ישראל דכתיב [שמות טו ב] זה אלי ואנוהו ואמרו חז"ל הובא שם ברש"י ראתה שפחה על הים מה שלא ראו נביאים.

וי"ל דבכל אלו הכתובים היה ענין של עשייה בפועל ממש, ועל זה שפיר שייך לפרש ולומר זה הדבר היינו כמורה באצבע, ואינו בהכרח ענין

ויבאו כל איש אשר נשאו לבו וכל אשר נדבה רוחו אותו הביאו את תרומת ה' וגו'. הראשונים פירשו בכמה אופנים את ההבדל בין נשאו לבו ובין נדבה רוחו ועי' גם באוה"ח, ונראה לבאר נשאו לבו כשאדם מקבל טובה מחבירו, לבו נושא אותו להכיר טובה להמייטיב עמו, וכן כאן היו מבני ישראל שהרגישו חובת הכרת טובה להי"ת שנתן להם את הזכות להיות קרובים לשכינה שירדה לדור בתחתונים וע"כ הביאו תרומתם מתוך הרגשת חובה, ויש שלא הבינו עומק זה רק שהם נדיבי עם מטבעם ובראותם בנין המשכן לכבוד ולתפארת נדבה רוחם להשתתף ולקחת חלק בזה.

כל נדיב לב הביאו חו ונום וטבעת וכומז. במדרש [שמו"ר פמ"ח ה'] בנזמים חטאו ובנזמים נתרצה להם וכו' אמר משה לפני הקב"ה כתבת כי יגנוב איש שור או שה וטבח או מכרו חמשה בקר ישלם תחת השור הרי הביאו ה' חו ונום טבעת עגיל וכומז. כבר העירו המפרשים דעגיל לא כתיב הכא אלא בשלל מדין בפ' מטות הוא דכתיב, וצ"ל דמתרבה מן וכל כלי זהב ע"כ, י"ל רמז כ"ל כלי זה"ב בגימ' והעג"ל.

והנשאים הביאו את אבני השם ואת אבני המלואים לאפוד ולחשן. בגמ' יומא [ע"ה]. איתא והנשאים הביאו את אבני השם תנא נשיאים ממש וכן הוא אומר נשיאים רוח וגשם אין, משמע שאין הכוונה לנשיאי ישראל אלא העניינים קרויים נשיאים והם הורידו את אבני השם. אך בתרגום יונתן ב"ע כתב וענני שמיא אזלין לפישון ודליין מתמן ית אבני בורלות חילא וית אבני אשלמותא לשקעא באיפודא ובחושנא ומחתן יתהון באנפי מדברא אזלין רברבני ישראל ומייתן יתהון לצרון עיבדתא, צירף שניהם יחד עננים ונשיאים, היינו שהעננים הורידו מן השמים והנשיאים הביאו לעבודת המשכן. וצ"ב הלא כל הדברים שנצרכו למשכן הביאו מן הארץ יריעות בשמים ושמן וכיו"ב, למה זה נזקקו הנשיאים לנס שירדו אבנים מן השמים, וי"ל עפ"י מה דאיתא בזה"ק פ' ויקרא [ח"ג כ"ג ע"א] והנשיאים הביאו את אבני השם ואת אבני המלואים לאפוד ולחשן, מאי שנא דמלין אלין אקריבו נשיאים ולא בר נש אחרא והא כתיב כל נדיב לבו יביאה וכו', אמר קוב"ה ליתו נשיאים דלבייהו גס בהו וייתון אלין אבנים דאינון משתכחי על לבא דכהנא ויתכפר עלייהו מגסות לבייהו וכו', ועל דא והנשיאים הביאו את אבני השם ואת אבני המלואים לכפרא עלייהו ע"כ. ולפי"ז יש לומר לפי שהיו אלו מתנשאים וכאלו ראשם בשמים כעננים, לפיכך ניתן להם חלקם באבנים שירדו מן העננים להורות שירדו מהתנשאותם ואין זה דרך נכון להיות לבם גס וגבוה בשחקים.

והנשאים הביאו את אבני השם וגו'. וברש"י לפי שנתעצלו מתחילה נחסרה אות משמם והנשאים כתיב. הנה לכאורה הוא כעין קנס על שלא הקדימו הנשיאים להביא נדבתם

בתחילה, אך בתרגום יונתן איתא וענני שמיא אזלין לפישון ודליין מתמן ית אבני בורלות וכו', וכן הוא בגמ' [יומא ע"ה], נמצא איפוא שלא נענשו כלל אלא אדרבה קבלו שכר ונפלו בחלקם אבני שהם מן השמים וזאת היתה נדבתם. עוד יש להבין הרי כונתם היתה לטובה ולמה נענשו בחוסר אות משמם. ויש להמתיק הענין שכונתם היתה מחמת ענוה שהיתה בהם לא היו רוצים להכתב כזכות ראשונים בתרומתם, אעפ"י שהיה בדעתם להביא תרומה לשם שמים לפי ערכם אבל לא רצו שיתערב בזה שמץ של גאווה וכבוד, לכך היה בדעתם להביא תרומתם אחרונים, ולפי שכונתם היתה טהורה לכן באמת נחסרה אות משמם ונתמלא רצונם, וזכו לאבנים טובות מן שמיא, ונדבתם נקראה על שם העננים ולא על שמם.

ולהורות נתן בלבן. תרגום יונתן ב"ע ולמילף אומנוותא למשאר אומניא יתב מנדעא בלביה, וכן פ' רשב"ם להורות לאחרים. למה זה נבחר בצלאל להורות לאומנים וללמדם חכמת מעשי המכן וכליו. י"ל עפ"י מה שפירש"י להלן בפ' פקודי [לח כב] עה"פ ובצלאל בן אורי וכו' עשה את כל אשר צוה ה' את משה, אשר צוה אותו משה אין כתיב כאן אלא כל אשר צוה ה' את משה, אפילו דברים שלא אמר לו רבו הסכימה דעתו למה שנאמר למשה בסיני, כי משה צוה לבצלאל לעשות תחלה כלים ואח"כ משכן אמר לו בצלאל מנהג עולם לעשות תחלה בית ואח"כ משים כלים בתוכו אמר לו כך שמעתי מפי הקב"ה א"ל משה בצל אל היית כי בוודאי כך צוה לי הקב"ה וכן עשה המשכן תחלה ואח"כ עשה כלים ע"כ, לפיכך נבחר בצלאל ללמד ולהורות לכל עושי המלאכה.

ויבאו כל החכמים וכו' איש איש ממלאכתו אשר המה עושים. י"ל הכונה שעל ידי המלאכה שעסקו במלאכת הקודש קבלו חכמה, עבודתם החכימה אותם, וזהו כל החכמים וכו' איש איש ממלאכתו אשר המה עושים, פ' ממלאכתו נעשה איש מלא חכמה. וכן איתא במדרש [שמו"ר פמ"ח ה'] ראו קרא ה' בשם בצלאל וימלא אותו רוח אלקים ולא זה בלבד אלא כל מי שנתעסק במלאכת המשכן נתן בו הקב"ה חכמה ובינה ודעת שנאמר ויעשו כל חכם לב, ולא בבני אדם אלא אפי' בבהמה ובחיה שנאמר חכמה ותבונה בהמה, בהמה כתיב שנתנה חכמה באדם ובבהמה ולא נתפרסם מכלם אלא בצלאל.

ויעש את הכיור נחשת ואת כנו נחושת וגו'. הפריד בין הכיור לכנו, הכיור נחושת ושוב וכנו נחושת, י"ל כמו שכתבנו בפ' כי תשא שלא יעשה את הכיור וכנו מקשה אחת אלא בשני חלקים, כי הכיור כלי שרת אבל הכן אעפ"י שנמשח עמו אך אינו מקדש ידים ורגלים כמבואר בגמ' [זבחים כב], והרמב"ם [פ"ג מבית הבחירה ה"ה] השמיט מעשה הכן לגמרי. לכן הפסיק בתיבת 'ואת' ביניהם כמו"ש בגמ'

מגילה [ב:] ואימא פרזים בארביסר מוקפין בארביסר ובחמיסר כדכתיב להיות עושים את יום ארבעה עשר לחדש אדר ואת יום חמשה עשר, ומשני אי הוה כתב את יום ארבעה עשר וחמשה עשר כדקאמרת השתא דכתיב את יום ארבעה עשר ואת יום חמשה עשר אתא את ופסיק הני בארבעה עשר והני בחמשה עשר.

ויעש את הכיור נחשת ואת כנו נחשת במראות הצבאת אשר צבאו פתח אהל מועד. פירש"י שהוא לשום שלום בין איש לאשתו להשקות ממים שבתוכו למי שקינא לה בעלה ונסתרה. לעיל בפ' כי תשא הערנו דשם כתיב דעבודת הכיור הוא לרחצה דייקא, וכאן פירש"י שנוסף עליו גם מעשה השקאת סוטה וצ"ב היכא רמז זה בתורה, וי"ל דנרמז בלשון מראת הצבאת וכן פרש"י [במדבר ה יז] מים קדשים שקדשו בכיור לפי שנעשה הכיור מנחשת מראות הצובאות וכו' וזו קלקלה לאחר תבדק בו, והנה כתיב בפ' סוטה [שם ה כ] ובאו בה המים המאררים למרים וצבתה בטנה וכו' הרי 'צבתה' ע"י מראת 'הצבאת'.

ויעש את הכיור נחשת ואת כנו נחשת במראות הצבאת אשר צבאו פתח אהל מועד. פירש"י בנות ישראל היו בידן מראות שרואות בהן כשהן מתקשטות ואף אותן לא עכבו מלהביא לנדבת המשכן והיה מואס משה בהן מפני שעשויים ליצר הרע א"ל הקב"ה קבל כי אלו חביבין עלי מן הכל שעל ידיהם העמידו הנשים צבאות רבות במצרים כשהיו בעליהם יגיעים בעבודת פרך היו הולכות ומוליכות להם מאכל ומשתה ומאכילות אותם ונטולות המראות וכו' וזהו שנאמר במראות הצובאות. מצינו שגם תכשיטי נשים הכניסו לעבודת המשכן וכן כתיב לעיל ויבאו האנשים על הנשים כל נדיב לב הביאו חו ונום וטבעת וכומז, יש ליתן טעם לדבר, זכורני בעת שבנה מרן אדמו"ר הבית ישראל זצ"ל את ביהמ"ד החדש בירושלים עיה"ק, הכינו העסקנים תכנית היכל גדול בלא עזרת נשים, כדרך שהיה בפולין, מרן זצ"ל כדרכו התעכב על פרט ופרט ובראותו כן הורה לשנות ולהקצות מקום בעליה לעזרת נשים והסביר טעמו כי דמעותיהן של נשים צדקניות מעלות את התפלות של האנשים, ובס' לב שמחה לאדמו"ר מגור זצ"ל סו"פ ויקהל כתב ויבאו האנשים על הנשים שע"י הנשים הצדקניות יכולים היו האנשים לבוא, ואפשר שכאשר הנשים הן צדקניות יכולים האנשים להיות בעלי תשובה ולהגיע לויבאו האנשים על הנשים. וכן י"ל כאן שהוכנסו בעבודת המשכן תכשיטי נשים להזכיר את זכויותיהן של נשים צדקניות בעת עבודת הכהנים וכל ישראל במשכן. ועי' ברמב"ן כאן וז"ל ואונקלוס תרגם דאתאין לצלאל לתרע משכן זימנא, נוטים דבריו לדברי ר"א שאמר שהיו הנשים האלה עובדות ה', וסרו מתאות זה העולם, ונתנו מראותיהן נדבה, ובאות בכל יום ויום אל פתח אהל מועד להתפלל ולשמוע דברי המצות.

פרשת שקלים

כי תשא את ראש בני ישראל. יש לרמז בפרשה הזאת, כשיבא זמן התנשאות ראש בני ישראל, היינו בגלותא בתראה שכבר יגיע זמן הייחוד השלם באחרית הימים, לפקדיהם, היינו כשיגיע זמן הפקודה והגאולה, אזי זאת העצה היעוצה, ונתנו איש כפר נפשו ליי, היינו המסירות נפש האמיתי בק"ש ותפלה, ואמרו בזהר (ח"ג קצ): דאיתחשיב לפני הקב"ה כאילו מסרו נפשם בפועל, ואפילו עבירות שאינם מתכפרים רק על ידי מיתה כגון חילול השם וכיוצא שכולם תולין ומיתה ממורקת [יומא פו.] כד"א אם יכופר העוון הזה לכם עד וכו' [ישעיה כב יד]. עם כל זה כיון שמוסר נפשו באמת בקריאת שמע איתחשיב כאילו מת על קדושת שמו ית', וז"ש ולא יהיה (בזה) נגף בפקו"ד אותם, כי יתכפרו במסירות נפש בכח בהסכמה אמיתית בלב, וזה הוא הייחוד השלם ותבוא הגאולה במהרה בימינו אמן. (בני יששכר אדר מאמר ב)

כונת מחצית השקל שבאחד באדר משמיעין עליו. ויהי 'משמיעין' פירוש קבוצ כטעם וישמע שאל את העם (ש"א טו ד) שכיון שכל אחד נותן רק מחצית השקל צריך לקבוצ כדי להשלים שקל שלם ולא יתגאה העשיר על הדל, ולטעם זה נאמר במצות שקלים העשיר לא ירבה והדל וגו' לתת את תרומת ה' ליתן כל הרוממות לה' לבדו הרחמים והרוממות לחי עולמים. (בני שלשים)

לקח טוב וגו' וכמאה"כ יערוף כמטר לקחי וכן תקחו לימוד נפלא 'מאתכם' מדברי עצמכם הנוגעים לגוף איך תעשו אותם בחשק וזריזות כן תעשו ג"כ בענין תרומה לה' איך להתרומם ולהפריש א"ע לעבודת

ויקהל משה. בכל הפרשה לא נזכר שום אמירה או ציווי מד' למשה רק ציווי ממשלה לבני". וי"ל שזה היה שכר וגמול למשה אחר שמסר נפשו על מחילת חטא העגל ואמר מחני נא וגו', וע"כ לא נזכר שמו בכל פרשת תצוה כמו"ש בבעה"ט שם, לכן כאן אחר המחילה הזכיר רק שמו וציוויו בכל פרשה זו (תפוחי חיים)

דרוש מרבנינו בעל הבני שלשים זיע"א

והמלאכה היתה דים. אמרו רבותינו ז"ל במס' שבת (מ"ט ע"ב) בעי רב יוסף ויבא הביתה לעשות מלאכתו ממנינא הוא או לא, א"ל אביי וליתני וכו', א"ל כי קא מספקא לי משום דכתיב והמלאכה היתה דים ממנינא הוא והא כמאן דאמר לעשות צרכיו נכנס, או דילמא ויבא הביתה לעשות מלאכתו ממנינא הוא והאי והמלאכה היתה דים הכי קאמר דשלים ליה עבידתא תיקו, ויעו"ש ברש"י ז"ל. והדברים נפלאים הפלא ופלא איך תלוי חד בחבריה, דילמא שניהם לשון מלאכה או שניהם לאו לשון מלאכה. אמנם יובן עפ"י אמרם ז"ל בסוטה (ל"ו ע"ב) באותה שעה באתה דיוקנו של אביי וכו' אמר לו יוסף עתידין אחיך שיכתבו על אבני אפוד ואתה ביניהם רצונך שימחה שמך מביניהם וכו' מי גרם לו שיחקק על אבני אפוד אלא אביר יעקב, ולכאורה למה זכה להחקק על האבנים והלא לעשות צרכיו נכנס ומחשבתו לא טובה היתה, ומוכח מכאן דמחשבה לאו כמעשה.

והנה בפסוק והנשיאים הביאו פירש"י ז"ל א"ר נתן וכו' כך אמרו נשיאים יתנדבו צבור מה שמתנדבין ומה שמחסרין אנו משלימין אותו, כיון שהשלימו צבור את הכל שנאמר והמלאכה היתה דים אמרו הנשיאים מה עלינו לעשות הביאו את אבני השוהם וגו' ע"כ ברש"י, ולכאורה איך העיד הכתוב על הצבור שהשלימו הצבור להביא את הכל והלא עדיין חסר להם להביא אבני שהם ואבני מלואים לחשן ולאפוד, אלא בשביל שמחשבתן היתה להביא ורק מן השמים עכבום נחשב להם מחשבה כמעשה, וקשה אם כן למה זכה יוסף להכתב עם אחיו על האבנים על כרחין לעשות מלאכתו ממש נכנס, וזהו הוכחת הנשיאים בהביאם אבנים לאפוד ולחשן ועליהם יחקק יוסף כאחיו וסבירא להו לעשות צרכיו נכנס ומוכח מיוסף מחשבה לאו כמעשה ואיך יעיד המקרא על הצבור שהביאו די והלא לא הביאו האבנים, אלא ודאי הפירוש והמלאכה היתה דים מלאכה ממש שהיו עושין די לא פחות מן הצורך ולא יותר מן הצורך ושפיר תלוי חד בחבריה ודוק.

לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת. עיקר מושב האדם הוא בעולם הבא כי שם ביתו, והנה בשבת נייחין בגיהנם מי ששבת בעולם הזה, אבל מי שחילל שבת בעולם הזה אין לו מנוחה גם בשבת, וזהו לא תגרמו להבעיר אש בכל מושבותיכם היינו בעולם הבא, וגם עולם הבא מקרי יום השבת. (מעגלי צדק)

קחו מאתכם תרומה לה' וגו'. ודקדקו המפרשים תיבת מאתכם צ"ב. וי"ל עפ"י ש"ב בקדושת לוי פי' הפסוק מאובי תחכמי מצותך (תהלים ק"ט) כי היצה"ר מסית ומדיח את האדם לכל מיני תאוות רעות והאדם שומע לעצתו בכחו ובזריזות, ומזה יקח האדם מוסר לנפשו בקל וחומר בן בנו של קו"ח אם בדברים זרים ונפסדים הוא נלהב לעשותם בחשק ובזריזות איך מוטל עליו לרדוף בכל עוז אחרי מצות ה', ומאובי היינו היצה"ר ילמוד האדם איך יעבוד את הקב"ה בזריזות נפלא אחרי כי המצות קיומם לעולמי עד וכו' יעו"ש.

וזהו שאמר 'קחו' היינו תלמדו ע"ד הנאמר כי

ה', וכל נדיב לבו ככל חפצי האדם אשר יחפוץ לבבו ירדוף אחריה עד ישיגו כל יביאה ג"כ את תרומת ה' בכל לב ובחשק נמרץ למלאכת עבודת הקודש. (שארית יעקב)

מראש צורים אראנו

תולדות אבותינו ורבותינו הקדושים זיע"א

האיש בעוד מועד בבית המשפט כדי שיהיה נוכח בשעה המדויקת, בהגיע תור משפטו קרא הכרוז את שמו ושם התובע להכנס לאולם המשפט, אולם לתמהונו לא הופיע התובע כלל, לפיכך פסק השופט כחוק כי בהעדר התובע בטל המשפט והנתבע חפשי לגמרי. ויהי אך יצא הפסק מלפני השופט והנה התובע מגיע במרצתו והתנצל כי עפ"י סיבה התעכב ואיחר באונס, אולם לא הועילו כל טענותיו והאיש יצא בשלום מכל הענין.

פעם אחת בא לפני רבינו הבני שלשים נכרי א' רוסי מהרי הקארפאטים והתאונן באזניו כי זה שנים שהוא נשוי ומשתוקק לצאצאים אולם אשתו מפילה וולדותיה תמיד ועדיין לא ילדה וולד חי. פתח רבינו ואמר, רבש"ע, הרבה כלבים יש לך בעולמך, ומה איכפת לך שיתוסף עליהם עוד אחד. אח"כ ברכו ופטרו לביתו. כעבור זמן נולד לו ילד חי ובריא, לקח הנכרי והעמים קרון מלא מגדים וכל טוב ובא אל רבינו לתת תודה ולהגיש דורון ומנחה עבורו, אולם רבינו סרב בתוקף ובשום אופן לא לקח מידו מאומה.

פעם השתתף רבינו הבני שלשים בסעודה יחד עם אנ"ש, ובתוך הסעודה התנמנם והיה נראה כנרדם, השעה היתה מאוחרת בלילה והמסובים ביקשו לברך בהמ"ז, אולם המתנינו לרבינו ונועצו אם להעירו או לא. היה ביניהם אחד ממקורביו של רבינו שנקרא יוסף פטוריגנר והוא הביע דעתו שאין צורך להפריע את רבינו כי בין כך וכך קרבה והגיעה שעת חצות וברגע שיהיה חצות לילה יקיץ רבינו מעצמו. וכן היה שבדיוק בשעת חצות ניעור ואמר, נו, נברך ברכת המזון.

איש אחד היה לו משפט קשה בבית המשפט המחוזי בעיר בערעגסאז, בא לפני רבינו **הבני שלשים** ותינה את צערו, רבינו יעץ לו שיסע לעיר המשפט יום קודם ובלילה יצא לטייל ברחוב שלפני ביהמ"ש הלון ושוב וה' יעזור, בלילה ההוא הגיע לעיר שכר חדר במלון ומיד יצא לרחוב והתהלך שם אנה ואנה בלי שידע תכלית הדבר, כשעה אחר חצות ליל הבחין שנפתחה דלת אחת החצירות ברחוב ומתוכה יוצא איש א' הדור עם כלבו ומטייל אנה ואנה ברחוב, כשראה את היהודי שאלו מה מעשיך כאן בשעה מאוחרת זו, השיב האיש הנני מוזמן למשפט למחר בבוקר, א"כ איפוא היה עליך לבא מחר ולמה הקדמת, השיב בתמימות האמת אגיד שגם אני אנני יודע פשר דבר רק כך פקד עלי הרבי מקאסאן וכך עשיתי, אהה אמר האיש בהשתאות אכן נודע הדבר זה כמה שאיני יכול להרדם זקן יהודי אחד מנדד שינתי מעיני ומצוה עלי לזכות את היהודי שיבא לפני מחר למשפט, עד שמרוב עצבון רוחי יצאתי חוצה לשאוף אויר צח אולי אוכל להרדם, ועתה לך לך לבית מלונך לשלום ומחר תצא זכאי בדין וכן היה.

איש אחד אמר אל הגה"צ ר' משה שמואל צ"ל אדמו"ר בקליינווורדיין בנו של רבינו, לו הייתי יכול היום להשיג ישועה כפי שנושעתי אצל אביכם היה לי טוב. וסיפר כי בעבר תבע אותו בעל דינו למשפט בערכאותיהם והיה זה משפט חמור. לעת כזאת נסע אל רבינו הבני שלשים לבקש רחמים עליו שיצא זכאי בדינו, רבינו ציוה עליו לתת ארבע פרוטות לקופת צדקה של רמבעה"נ שהיתה מוצבת על שולחנו בקביעות. אמר האיש כי הנו מוכן לנדב אף יותר מארבע פרוטות, אולם תשובת רבינו היתה, כך אמרתי, וכה תתן, ופטרו לשלום. ביום המוגבל התייצב

דרוש לפרשת שקלים מאת כ"ק אדמו"ר שליט"א

ויעש את הכיור נחשת ונוי במראות הצבאות ונוי צריך ביאור מהו ענין מחצית השקל, למה מחצית ולא שקל שלם. וכן קשה מזה ענין מחצית השקל כסף אצל כפרה. וי"ל דהנה בעשיית הכיור כתיב במראות הצבאות אשר צבאו פתח אוהל מועד, ואמרו חז"ל במדרש (תנחומא פקודי ט) והובא ברש"י דהיינו בנות ישראל במצרים כמו"ש תחת התפוח עוררתין וכו'. והקשה הרמב"ן דהרי אשר צבאו פתח אוהל מועד כתיב ולא אשר צבאו במצרים. ותר"ץ בספר דברי שאול (מהדורא רביעאה) עפ"י מ"ש הרב הקדוש מהרד"ב ממעזריטש לפרש מ"ש בגמ' (שבת יג.) עולא כי הוה אתי מבי רב הוה מנשק להו לאחוותיה וכו' ופליגא דידיה אדידיה דאמרו עולא אפילו שום קורבה אסור דאמרינן לנזיר סחור סחור לכרמך לא תקרב. והקשו שם בתוס' דא"כ איך היה עושה כן, ותו איך שייך שיסתור את עצמו. ות"י רבינו המגיד דזה הכלל, דאם אדם מופשט מגשמיות אז הוא מוחלק מעצמו אל עצמו, דהוא בקרבו בתשוקה ואהבה יתירה אל הקב"ה, ובגשמיות היה אוכל ושותה כשאר בני אדם, ורואין אנו שהוא באכילה גם בזיווג כמו שאר בני"א הנמשכים אחר הגשמיות, אבל מ"מ הוא אינו כן, כי הוא רק לעיני האדם אבל בפנימיות אהבת ד' בוער בו. וז"ש עולא כי הוה אזל מבי רב הוה מנשק ידי אחותו והיינו שאז היה מופשט מגשמיות והיה אז מוחלק מעצמו על עצמו, וז"ש תדע שהיה אז מוחלק מעצמו על עצמו, שהרי אמר בעצמו סחור סחור וכו', וא"כ איך עשה כ"כ, וע"כ שהיה מוחלק מעצמו על עצמו וזהו פליגא דידיה אדידיה ע"כ. וזה הענין כאן שמשוה רבינו לא רצה לקבל את המראות הצבאות שהיה בזה ענין גשמי וזכר ליצה"ר, אבל הקב"ה העיד שגם אז במצרים לא היה זה ענין גשמי אלא כוונתם לשם שמים, וז"ש אשר צבאו אל פתח אוהל מועד והיינו שכל כוונתם אז היה שיהיו מולידים בנים שיהיו ראויים לבוא פתח אוהל מועד ע"כ.

וזה ענין מחצית השקל, דהנה להנ"ל צריך לחצות הנפש באופן שכל מעשיו יהיה חציו לד' וחציו לכם, ומכיון שאין עושין כן אלא משעבדים כל הנפש לגשמיות צריך להביא כפרה ע"ז, והנה שק"ל גי' נפ"ש, וזהו מחצית השקל לכפר על האי פלגא דלא פליגא דידיה אדידיה. וכענין בכל דרכך דעוהו, פי' בכל עניני גשמיות ג"כ תכין ליחד ה"א וא"ו וזהו דעה"ו.

מנהגי שבת קודש [ח"ו]

נט. לאחר אכילת המרק הביאו לפניו [רבינו האור מלא] בשר עם לפת שהקפיד לאכול יחד עמו הבשר ונתן טעם שהוא מחמת שבשר רומז למדת הגבורה ובחי' הדינים ולכן צריך למתקם.

ס. אחר חלוקת השירים מהבשר הביא המשמש לפניו כוס יין, ורבינו שתה ממנו והושיט ידו למסובים שישבו סמוך לו ואמר לכל אחד לחיים, ואחר כך אמר לחיים בהחזרת פנים לכל המסובין. כשהיו אנשים אצל השלחן אשר רצו להעמיד יין על שלחן רבינו [ויין שטעלן], אמרו לגבאי והוא הביא בקבוק יין וקרא שמות המעמידים בפרטות ונתן בשביל כל אחד צלוחית קטן עם יין, ורבינו מזג לעצמו או אחד מהיושבים סמוך לו מזג לו ושתה ונתן לחיים כנ"ל.

סא. כשלא היה קהל גדול מזג רבינו ברוב פעמים בעצמו כוסות יין ונתן לכל אחד מהמעמידים, ועוד לאיזה אנשים חשובים, ולפעמים נתן לאחד הכוס שלו ששייר בו יין, והשיטו לו יד לאמירת לחיים, והוא השיב לכל אחד לחיים טובים ולשלום, אף שמרן אביו הק' בעל בני שלשים ז"ל נהג להשיב לחיים ולברכה.

סב. אחר כך כיבד לאחד מן המסובין לזמר כל מקדש שביעי, רבינו נהג לספוק כפיו בשבת וכן רקדו בשבת קודש, אחר כך הביאו לפני רבינו פארפיל (פתיתים) ואחר שאכל חילק לכל אחד מהנמצאים שם והתחיל רבינו הזמר מנוחה ושמחה.

סג. הקפיד מאוד בשעת השירה שלא להוציא תנועות בלשון או ויי וכדו'.

סד. אחר כך הביאו לפניו רביא שקורין מעהרין מבושל. אחר המעהרין, ובימים שלא היה בנמצא פירות חיים לבשלם, הביאו לפניו פירות מורקחים ומטוגנים.

סה. רבינו לא בירך על הפירות המבושלים בורא פרי העץ, ובדרך כלל הכניס בתחילת אכילתו חתיכה מפרוסת המוציא תוך הפירות אבל גם כשאכלם בלא פת לא בירך עליהם ברכת בורא פרי העץ, אבל על פירות מורקחים בירך ברכת בורא פרי העץ ואוכלם בלא פת.

סו. אחר כך הביאו לפניו געלינגעלעך [מאכל העשוי מהריאות ונחתכת לחתיכות דקות], וכשלא היו ריאות עשו כעין זה המאכל ועשו אותה מכבד ומטוגנת בשומן ובצלים, ובסוף שנותיו הביאו לפניו המאכל העשוי מכבד אף אם הכינו גם המאכל העשוי מריאות, ואחר כך חילק רבינו שיריים מהגעלינגעלעך לאנשים מיוחדים, ומרגלא בפומיה לומר שאצל הרה"ק הדברי חיים מצאנז זיע"א גם כן עשו זה המאכל וחילק ממנו לעשירים, ונימוקו עמו שהעשירים צריכים כבוד...

השיר והשבת לחי עולמים שהחינו וקימנו והגיענו לעת כלולות נכדתי היקרה הכלה הבתולה המהוללה

מרת לאה תחי'

בת בני הרב יוסף מאיר שלום שליט"א

חתן מחו' הגה"צ רבי אשר אנשיל קליין זצ"ל אבד"ק וואשהרעלי

עב"ג

החתן הבחור המופלג

הרב משה אהרן שליט"א

בן מחו' הרה"צ יעקב דוד רבינוביץ שליט"א

בן הרה"ג המפו' אפרים פישל צוק"ל ראש ישיבת באיאן

וחתן הרה"צ כש"ת רבי מנחם נחום טווערסקי צוק"ל

בן כ"ק אדמו"ר מהר"י מרחמסטריווקא צוק"ל

הנני מתכבד בזה להזמין את מע"כ קרובנו וידידנו ואנ"ש הי"ו לבוא לקחת חבל בשמחתינו שמחה של מצוה

אשר נחונ' בעזהי"ת בשעמו"מ ביום שני פר' ויקרא ד' אדר ב' תשפ"ב

באולמי ארמונות פרידמן רח' מתתיהו 2 בני ברק

ויהא רעווא שמשמחה זו יושפע שפע רב ונזכה לשמחה בישועתם של ישראל במהרה בימינו

חק' צבי אלימלך פאנעט

אבד"ק קוסון